

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: W. Dukas Nachf.
Max. Augustin & Emarloh Lasner.
Heinrich. Schafel. Rudolf. Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marcoly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicari mai dese
după tarifi și învială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seria 10 or. sêu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 52)

GAZETA" iese în Măcare di.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni
8 fl., pe trei luni 5 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la tôte ofi-
ciile poștale din țintru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Tergul. Inului Nr. 80, etajiu
I. Pe un an 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Că dănuț în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un esemplar 5 or.
V. s. sêu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 284.—Anul LXI.

Brașov, Vineri—Duminică 27 Decemvre v.

1898.

Din cauza s-telor sêrbători qlarul nu va
aparê până Luni sêra.

Crăciunul.

Nu e sêrbătoare de care sê fiã
legat sufletul nostru așa de strîns,
așa de duios, ca sêrbătorea Crăciu-
nului. Ne simțim atrași de un far-
mec deosebit când ne gândim la qî-
lele sfinte de repaus și de reculegere
sufletescă după munca îndelungată
de peste an. Ele ne reamintesc cele
mai frumoșe momente, cele mai gin-
gașe și curate bucurii din frageda
copilărie, când pentru prima ôrã s'a
întipărit în inima noastră dulcêța și
iubirea, ce nu îmbrășișia la adăpo-
tul liniștei și fericirii rêsândite de
sfînțenia vetrei familiare ce ne strîngea
la sinul mamei, scutul cel mai pu-
ternic contra valurilor vieței.

Dêr dîlele sfinte ale sêrbătorii
nascerii Domnului ne mai reamin-
tesc și ôrele senine de veselie, ce le
petreceam în anii juneței după dati-
nele și obiceiurile creștinesci ale po-
porului umblând împreună cu pri-
etnii noștri pe la colindate, cu stêua,
cu vîfeemul și cu Irodii și ducênd
în casele românesci armonia simțê-
mintelor de comuniune, de iubire și
de bună înțelegere.

Scumpe și neșterse sunt aminti-
rile, ce ni le destêptă Crăciunul, dêr
farmecul lor nu se mîrginesce nu-
mai la mulțumirea ce ni-o causêză,
ci influințêză puternic tôte firea, cu-
getarea și simțirea noastră. De aceea
aceste amintiri ale pietății și iubirei
creștine ale bucuriei nevinovate în
sinul familiilor și a obștei noastre
sunt un talisman scump, ce ne în-
soștesc în tôte viața, atunci când
valurile ei se mișcâ lin și ne adîă
cu șoptele lor sub ceriul cel senin,
dêr mai vêrtos atunci, când ele se
ridicâ, spumegând furios, sbuciumate
de vîfor și de furtună.

Neprețuite sunt în vremuri grele
de pericol acele legături, ce ne lègă

de familiã și de neam, ce ne-au unit
atunci, când împreună am serbat și
ne-am bucurat, căci bîrbatul are
lipsă în lupta vieței de multă tîria
sufletescă și acêstă tîria nu și-o pôte
lua, decît din isvorul vecinic curat
și limpede al impresiunilor celor bune
și însufletitóre din anii copilăriei și
ai juneței.

Tîria credinței, tîria iubirei de
neam, curagiul și însufletirea sfântă
în lupta pentru apêrarea bunurilor
lui celor mai scumpe, tôte acestea
se cer dela bîrbații unei națiunî,
care are înaintea ei atâtea lupte de
purtat, atâtea mîncă de sêvîrșit pen-
tru ca sê-și recâștîge și sê-și asi-
gure bunurile cele mai scumpe ale
esistenței sale.

Tîria ni-a trebuit acum cincî-
decî de ani, când după o lungă amor-
țire am audît êrăși rêsunând în munții
și în văile străbune cornul, care ne
chiâma sê legăm irăția între noi,
pentru ca luptând în unire sê ne re-
câștigăm libertatea și sê ne asigu-
răm acea poziția stimată și respec-
tată între popórele monarchiei, care
sê ne facă posibil a dobândi progre-
sele cerute de trebuințele poporului
și de spiritul timpului.

Și cine va sustinê, căluptele nô-
stre de atunci ar fi rêmas fără de
nici un rezultat? Cine va putê dice,
câ Românii, carî au sciut acum cincî-
decî de ani sê lupte în unire pentru
emanciparea și redeșteptarea națio-
nală, nu și-au câștigat printr'asta
considerare și stimă înaintea popô-
relor monarchiei, unde nimenî nu
țînê sêmă de ei, ba chiar și înaintea
străinătății?

Tîriei credinței noastre în viito-
rul națiunii române, tîriei însufe-
țirii noastre pentru marile ei idea-
luri, tîriei iubirei de neam, ce a le-
gat frăția națională între noi, avem
a-i mulțumi tot ce posedem și de
ce ne mai putem bucura astădî ea
rôde ale progreselor, ce le-am făcut
dela 1848 încôce.

Și decâ tîria ni-a trebuit în-
ainte cu-o jumêtate de veac ca sê
desmôrțim vieța națională a popo-
rului de seculî încătușată și sê des-
chidem cărarea progresului lui, de
tîria avem lipsă și astădî, ca sê fe-
rim tinera noastră cultură națională
de veninul omoritor al filoxerei, ce
rôde la rădêcinile ei, și ca nu nu-
mai sê păstrăm neatînse fructele
progreselor nôstre câștigate printr'o
muncă necurmată de o jumêtate de
veac, ci sê le înmulțim însutit și
înmiit.

Orî cine va privi cu atențiune
la starea lucrurilor de adî și o va
asemêna cu cea din trecut se va
convinge, că adî se recere încă și
mai multă tîria sufletescă, mai mult
curagiũ, o unire mai strînsă între
noi și mai multă serioșitate și pê-
trundere a lucrurilor, decît în tre-
cut, fiind-că puterea dușmanilor lim-
bei și ai naționalității nôstre a spo-
rit, ei dispun de mijloce mai rafi-
nate și mai numărôse și în genere
prin concurența de adî dintre na-
țiunii și state s'au îngreunat în mod
însemnat condițiunile esistenței nô-
stre naționale.

În fie-care ôrã ne putem con-
vinge despre acêsta și numai cei ce
sciut sê-și mêsura pașii și sê-și în-
drepteze lucrarea lor după cerințele
timpului, pot sê s'astepte la resul-
tate reale și favorabile, la din con-
tră vor rêmânê cu totul îndêrêt și
vor cãdê pradă celor mai tari și mai
isteți.

Nu numai în politică, dêr în
tôte trebue sê ținem sêmă de aceea,
cât de mult s'au schimbat în dece-
niile trecute condițiunile de luptă
și cât de mult s'au perfecționat ar-
mele, ce se folosesc în acêsta luptă
de concurență dintre individi și
popóre.

Una însê nu s'a schimbat. Ar-
mele sunt, ce-i drept, mai rafinate
și decî mai periculôse, ceea ce a
adus cu sine și modificarea tacticei

în luptă, dêr calitățile morale, ce
pretind dela luptători sunt aceleași
ca și mai înainte.

Credința în viitor, însufletirea,
curagiul și mai pe sus de tôte sim-
țul de unire și de solidaritate între
cei ce stau în serviciul aceleiași
cauze, a aceluiași mare ideal, este
și astădî cea mai capitală cerință,
dela care atêrnă ori-ce succes.

Pentru noi Românii este adî o
cestiune de a fi sêu a nu fi cerința
de a ne presenta pe terenul lupte-
lor nôstre naționale ca un popor
consciul de a sa grea pozițiune și
mai pre sus de tôte pêtruns, că nu-
mai prin tîria unirii sale strînse
pôte sê nimicescă încercările duș-
mane de a-i sparge și ai risipi rên-
durile, ca cu atît mai ușor sê-i pôta
sugruma simțul sêu de solidaritate
națională.

Dîlele aceste de sêrbătore sê ne
fiã decî dîle de reculegere sufletescă.
Din amintirile copilăriei și a juneței
nôstre, din bucuria, ce o simțim în
sinul familiilor nôstre și în mijlocul
poporului, cu care împreună ser-
băm, sê luăm acea tîria a convin-
gerii, acel curagiul și acea iubire,
care sê fiã talismanul nostru în stă-
ruințele și în luptele nôstre pentru
causa sfântă a națiunii române.

Plata dărilor. De când ministrul
de finance a dat ordinul sê se sisteze ese-
cutiunea dărilor în anul 1899 până la altă
dispoziția, fiind-că nu s'au votat după cum
cere legea dările pe 1899 de dietă, o mare
mișcare se vede în cele douê tabere ma-
ghiare.

Guvernamentalii pretutindenî fac pro-
pagandă sê plătescă tôte de bună voiă dâ-
rile fără s'astepte esecutiã, êr opoziționalii
maghiari conjurâ pe ai lor sê nu plătescă,
căci a plăti o dare nevatată de dietă în-
sêmna a-se supune volniciei celor carî vor
sê guverneze în afară de legi cu ordo-
nanțe absolutistice.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

In sêra de Crăciun.

Cel dintăiu vênător pe moșia
contelui din Vinerea de sus era, Toma
Lupeanu, o figură impunêtoare, sta-
tură atletică, căruia îi steteau atît
de bine trăsurile aspre ale feței și
ochii sêi cei negri. Acolo locuia el,
în nepătrundêtoarea pădure, cu soția
și cu cei doi copilași ai sêi, într'o
modestă casuță.

Douê lucruri iubia Toma fôrte:
pădurea cea uriașă și frumoșă, care i
încungiura locuința și care era ca
și inima sa: onestă, nevinovată și
bună și familia sa. Ca și un porumb
în cuibul sêu, era acest puternic vên-
nător. El trăia fericit în căscioara lui
și fericit și era.

Dêr s'a întemplat odată, că fru-
môsa lui soție l'a părăsit, — a fu-
git cu un pădurar. Vestea acestui
crud adevêr a lovit ca și un fulger
pe Toma Lupeanu. De môrte și-ar fi
adus aminte de-o sută de orî mai

curênd, decît de un lucru ca acesta.
Era sê nu-și credă ochilor...

Ah, ce-a fost în stare sê facă
acea femeia! Sê mē părăsescă pe
mine, sê-și părăsescă copiii — ea,
care ani de dîle mi-s'a arêtat ca fe-
meia drêptă, sinceră și virtuoșă, pe
când în inima ei era o înșelătore, o
trădătore, ticăloșă, perfidă și de cea
mai rea specie...

Cuprins de cea mai grea durere,
Toma nu-și mai gășia liniște, căci
nimic nu e mai îngrozitor pe lume,
ca durerea bîrbatului. Cu pași greoi
și tăcut el se îndreptă spre pădure.
Aerul prospêt și pădurea l'au mai
adus în fire.

Et bine, nu se va mai sdrobi,
căci și așa acêsta nu-i mai ajută ni-
mic. Perderea — a perdut mult, tôte
le-a perdut — o va uita el; va uita
el pe acea femeia, ba chiar și su-
venirea ei, căci o astfel de ființă nu
e vrednică sê-i prefacă vieța în iad.
Acêsta ar fi o nebuniã...

După mai multe rêtăcirî, spre
sêră s'a reñtors acasă. Aci micii sêi
copilași plângeau amar. Bêtrâna ser-

vitóre, ce o avea la casă, se silea
în tot chipul sêi liniștescã, dêr nu
putea. Lui Toma i-se rupea inima
și, cuprins de nespusă durere, luã
pe amêndoi copiii în brațe, îi sărută
și-i mângâia, uitându-se când la unul,
când la altul. În acest moment se-
rios, el făcũ jurămênt în sufletul sêu,
cã întregă vieța și-o va jertfi pentru
acești orfanî ai sêi, așa ca aceștia
nici-odată sê nu simtă lipsa mamei.

*

Sêptemăni și luni s'au implinit,
de când frumoșa soția a lui Toma
Lupeanu a dispărut, dêr pentru aceea
casa părăsită de ea nu se prăpădea,
căci era cine s'o îngrijescă și cine
s'o conducă. Toma s'a ținut strîns
de votul dat, fiind copiii lor sêi nu
numai tată, ci în același timp și
mamă. Și putea sê fie, căci avea o
inimă nobilă și simțitóre, gingășie
femeescă și o admirabilă paciință.
Nu este iertat acestor copii sê simtă
lipsa mamei lor și nici nu au sim-
țit'o.

Este aici iêrna și cu ea frumo-

sul și mult doritul Crăciun, — Cră-
ciunul lor cel dintăiu cel din anul
trecut? — La acela nu ne este ier-
tat a ne gândi...

Lupeanu s'a dus la oraș, de unde
a adus mulțime de jucării, bombône,
pôme, nucî și altele, cu carî, ajuto-
rat de bêtrâna sa servitóre, a în-
frumșețat pomul Crăciunului, încât
în sêra de Crăciun, când au aprins
luminările de pe el, îi era mai mare
dragul de a-l privi. Copilașii — o
fetiță de trei ani și un băiețel de
doi ani — au fost cuprinși de-o bu-
curiã fără sêmăn, când vedură acest
pom splendid și lucitor. Rîdeau, bă-
teau în palmi și săriau de bucuriã.
Superb și liniștit în consciința sa
privea Toma Lupeanu la copilașii sêi,
sănêtoși și bine îngrijîți.

...„Dumneșul meu!“ se auđi
în momentul acesta strigênd bêtrâna
servitóre. Lupeanu fără de veste se
trage spre ușă și, deschidêndu-o, êtã
că apare înaintea lui o femeia de-
cãdută, apropiându-se cu pași rari și
fiind acoperită într'o vechiã și mare
manta.

Étă dër, că în loc de pace și bună voire, sərbătorea de mâne află poporele lumii în mijlocul celor mai mari lupte și neînțelegeri.

Pagini alese.

Din luptele Italianilor pentru libertate.

VIII.

Alături cu societățile mai îndrăznețe, mai inflăcărâte, revoluționare, lucrau urmărind în urma următorilor același scop final: eluizarea libertății și unirii patriei lor italiene, așa numiții *patrioți moderați*, moderați adecă în alegerea mijloacelor de luptă.

Pe când Carbonarii și membrii „Junei-Italiei” erau pentru o *fortare* a lucrului, ca el să se deslege cât se poate de repede, — moderații, în șirurile cărora se numărau mulți oameni de știință, cari lucrau mai mult cu mintea, decât cu inima singură, recurgeau la alte mijloace, mai academice cum le-am dice, pentru înaintarea spre aceeași țintă.

Ei întemeiază între altele pe la 1840 „Congresele științifice”, cari aveau mantauă de știință, dër de fapt urmăreau un scop politic bine hotărât: intruniau la un loc pe învățați și cugetătorii *întregei națiuni italiene*, din toate provinciile, dându-le privilegii a se cunoaște și a-și stabili legături și de altă natură, decât cea „științifică”...

Întâiul congres s'a ținut în Pisa, apoi în Florența, Turin etc., și succesele dorite nu întârziară, ci din contra dederă rōde admirabile ca unitate de vederi și de simțăminte, din cari se urmeze apoi și unitatea faptică a patriei întregi.

Pe timpul acesta tocmai era la ordinea zilei *cestiunea drumurilor de fier*. Se formară societăți de acționari pentru deschiderea de linii ferate. Dër intrunirile acționarilor erau în fapt tot atâtea intruniri *politice*, în cari se țineau și arangeau sbuciumările de eliberare națională.

Un număr de agricultori însemnați formară în Piemont o societate „agrară”, de fapt titlul era numai un pretest, un paravan, după care se ascundeau pentru a pute face pregătiri politice în scopul ce pe toți îi preocupa.

Și așa mai departe. Totă flōrea Italiei, totă inteligența ei, își punea care ce avea, minte, știință, avere, în joc și în lucrare pentru a servi idealul național, ce se înrădăcinase în inimile lor nobile!

Animositățile cresc într'una, mai ales ura contra Austriei ajunge la extrem pe la începutul anului 1848.

Sunt interesante întâmplările isvorite din această ură, în timpul de care vorbim.

Dorind să facă stricăciuni cu ori-ce preț Austriei stăpânitoare, la începutul anului 1848 Milanezii hotărâră, că de vreme-ce regia tutunurilor aduce mari venituri Austriei, ei nu vor să mai fumeze *nică unii!* În urma ecestei hotărâri visteria austriacă putea fi într'adevăr scurtată de un venit numai din această provincie *de două milioane florini*. Și hotărârea fū dusă în deplinire cu o bună înțelegere admirabilă, de care numai luminații patrioți, cari pun cauza lor mai pe sus de ori-ce plăceri și socoteli personale, pot fi în stare! Atât în Milan, cât și în celelalte orașe ale Lombardiei, în zilele de 1 și 2 Ianuarie, nici un cetățean nu fumă nici o singură țigară! Traficanții o dovedeau asta cu raportele lor, de mare „interes” privitor la „cestiunea zilei”. Singurii soldații (austriaci) și poliția (tot austriacă) se vedea cu câte-o țigară pe stradă. În schimbul plăcerii de „fum”, ei, soldații și polițiștii erau huiduiți pe stradă de publicul mare, până lăpădau ori stingeau țigările!

Guvernul necăjit și scos din sărite de necazul unei purtări atât de îndărătnice a patrioților italieni, cercă să sparie poporațiunea prin vîrsare de sânge.

Dër cum s'o facă? De ce să se acate, ca să verse sânge? Recurse la un mijloc bestial și mojicesc:

În noaptea de 2 spre 3 Februarie, împărți soldaților austriaci o mulțime de țigări și beutură. În dimineața următoare soldații eșiră pe strade beți și cu câte două țigări în gură, și suflau *fumul din ele în fața trecătorilor!* Obrăznicia asta îi aduse guvernului rodul, ce l'a dorit: ciocnire între cetățenii batjocuriți și între soldați! Pe bulevardul Piu IX se întâmplă conflictul: soldații obrăznici fură huiduiți, ocăriți, scuipați de cetățenii atumați de ei, — ér atunci ei săriră cu săbiile ascuțite asupra mulțimei și omoriră și răniră o mulțime de persoane, ce le ajunseră în cale, printre cari chiar femei și copii!

Selbătăcia această revoltă până și pe cei mai moderați dintre patrioți, mai ales după-ce se află cine e adevăratul autor moral: guvernul! Atunci vechiul preot al catedralei din Milan, un bătrân de peste 80 de ani se duse la vice-regele, archi-

ducele Reiner, oțêrit și hotărît îi dice: „Principe! Eu am vëdut multe zile triste deslănțuite peste bieta mea patriă. Am vëdut năvălirile Rusiei, Francioi și Austriei, dër niciodată n'am vëdut o așa măcelărire a cetățenilor nearmați! Ca cetățean, ca creștin, ca preot, am venit să denunț Alteței Văstre acest atentat odios!”

Un membru al nobilimii italiene, care servea Austria și fusese decorat, duse înapoi vice-regelui decorația primită și-o predă cu cuvintele: „Acest ordin este prea mult stropit cu sângele cetățenilor mei, decât ca să l mai pot purta de aci înainte!”

Archiepiscopul Milanului proclamă de pe amvonul catedralei: „Să rugăm, fraților, pe Dumnezeu să facă mai drepti și mai umani pe aceia, cari ne guvernă!”

Municipalitatea trimise o deputațiune la vice-rege, ca să protesteze contra obraznicei atacări a cetățenilor!

Totă lumea se ridică să protesteze, și în ciuda tuturor urgiilor, *nimeni nu se pitula fricos dinaintea puterilor zilei.*

Urmarea fū, că vice-regele își arătă „părerea sa de rău” pentru întâmplare și făgădui pedepsirea celor vinovați — fie și numai pentru formă...

Domnia abuzului și a corupțiunii.

De lângă Făgăraș, 21 Dec. n.

Corupțiunea și demoralizația, începând din cel mai din urmă cătun și până colosus în cabinetul ministerial, trece aci ca un fir roșu prin totă organizația de stat, și de acolo se împrăștie în jos prin toate arterile administrative și justițiare ungueresc. Și cel din urmă sătean dela noi este pe deplin convins, că dreptatea și adevărul au perit de pe câmpurile „fericitei” Ungarie. Astădi omul de omenie și drept e lovit în față, batjocurit și huiduit de argații haitei dela putere, decât nu se închină idolului maghiarizator. Astădi nu adevărata știință și hărnicia omului sunt recerînțele unei înaintări binemeritate, ci lingușirea, fătăria și nerușinarea. Cei ce au aceste însușiri sunt înălțați în acel câmp al Edenului ungueresc, unde se cultivă binemerositățile floricele maghiare și nemaghiare: Krivány, Kökösy și mai acum proșpătul Grünfeld Náczy și alții de felul lor.

Avënd această „rețetă”, cine nu va scoi afla adevărata „cală”, care duce la mărire, ranguri și avere fără nici o ostenelă și știință în țera lui Pap János?

Spre ilustrare mai servescă și următoarele:

În luna această s'au făcut în comitatul nostru alegerile reprezentanților comunali, precum și restaurările primăriilor comunale. Și ce vedem peste tot locul? — Cea mai sfruntată călcare a legii și cel mai mare abuz. Solgăbirii și fisolgăbirii, ca adevărate „pașale”, fac cele mai mari abuzuri, lovesc dreptatea, desconsideră voința poporului în cel mai cutezător și obraznic mod, și se îngrădesc cu cele mai servile și detestabile „unelte”, pe cari fără ascultarea și voința poporului le pun în fruntea comunelor.

În 20 l. o. n. s'a făcut restaurarea primăriei și în comuna Bucium. De peste 10 ani terorizează această nenorocită comună individul Nic. Ghircioias, care niciodată n'a fost ales de voința poporului, ci totdeauna impus cu sila, ca primar comunal. Așa s'a întâmplat și de rëndul acesta. Poporul, unul ca unul, era contra lui, nu-l mai voia nimeni de primar. Simțind și vëdând această mititelul satrap, a alergat la „stăpân” să-l cëră ajutor, firesce a mers „d'acasă”, cum e vorba Românului. A plâns și s'a tânguit, că dușmanii lui, și prin urmare și ai patriei, nu-l mai voiesc odată cu capul de primar. Stăpânii, ascultând „jelanian” credinciosului slugă, îl trimite acasă mângăiat și încurajat, că dōră ei scoi legea!

E ziua alegerii. Afară de neamurile lui, cari strigau pentru ciolane de ros din alodiul comunal, nimeni, dër nimeni altul nu-l mai voia. Dër nu-i pasă! Cu voturi, ori fără voturi, tot el are să fiă primar în Bucium. Și ce să vedă?! Se începe alegerea (?) și înșirându-se în protocol toți concurenții la postul de priitar (erau 8 inși), se candidază la acel post *numai fostul primar*, cu un unchiu al lui (frate de mamă) și cu un vër al lui. Acum alege poporul! Se făcū un sgomot teribil, se protestază, se cere a-se candida măcar unul din ceilalți concurenți, dër nu se poate și nu se poate, d-l solgăbirău nu o voiesce, și voința lui e lege. Cine ar mai pute avé curagiul și în fața acestei liberalități constituționale să mai susțină, că nu se respectază voința poporului și că „alegerile nu-s libere și curate, ca aurul cel trecut prin para focului?”

Trebue să mai spun, că d-l solgăbirău Wannes își motivă această procedură cu ordinul primit dela fisolgăbirău Benedek Turi, și acesta poate dela alții, și așa mai departe până cine scoie unde. Destul, că poporul, vëdându-se desconsiderat în eseroitarea celor mai firești și elementare drepturi, a protestat solemn și voia să se abțină dela ori și ce votare, dër omenii cu „legea” în buzunar merg mai departe, provocă pe sateliții fostului primar să voteze. Votează cu chin cu vai 15, și: cincisprezece inși, apoi mai ia alegători, decât ai de unde?

resignațiune și-a dis Toma, că omului nu i s'a dat de Creator destulă putere, ca să supōrte lupta simțămintelor din internul său. Trebuie deci să ne împăcăm cu sōrtea noastră, fie aceea cum va fi.

Fericirea de odinōră a lui Toma Lupeanu și soția sa și-a luat érășî începutul și cu cât se depărtau dela început, cu atât se întărea și ea. De pe fața frumōsei femei triumfătoare au început cu încetul să dispară norii; o veselie și o fericire nouă s'a sălășluit în inimile ambilor soți, și de-acum viața lor trecea ca o zi de primăvară.

Odată, pe când bărcatul nu era acasă, femeia primesce o scrisōre. Această scrisōre din nou i a răpit liniștea vieții și voia ei cea bună, devenind din zi în zi mai tristă. Adevse-orî ore întregi era adēncită în gânduri, se ruga mult și își săruta copiii între lacrimile cele mai amare. Furtarea ei de aci înainte deveni cu totul deosebită.

Nu peste mult s'au început vëndătorile cele mari, al căror spirit și conducător era Toma Lupeanu. Într-o dimineață, ca de obicei, el își luă rămas bun dela soția sa. Ea l'a rugat cu lacrimi în ochi să nu plece încă, dër el trebu să plece spre pădure și plecă fericit fără de-a fi turburat de vre-o bănuelă.

Sera, când după o zi bună de vëndat se întōrse acasă, pe neaasta lui nu o mai află. Pe masă găsi o scrisōre, în care recunoscū scrisōrea nevastei sale. Étă ce-i scria:

„Értare, iubitul meu, din nou te părăsesc. Te părăsesc pe tine, cel mai nobil și cel mai bun bărbat, — eu, cea mai miserabilă femeie. Sunt nebună după acel bărbat. Tocmai când credeam, că-l voi uita, el îmi declară din nou prin scrisōre, că mă iubesc și mă invită să-l urmez. Îl voi urma din nou, măcară odată m'a părăsit fără de milă. Nu pot să nu-l urmez...”

„Tu-mi diceai odată, Lupene, că nu ni-s'a dat de Creator destulă putere spre a purta lupta în contra

simțămintelor. Ai spus curatul adevăr. Eu mă sfîrșesc pentru el, ér tu pentru mine...”

„Ah, vëd că sunt nebună! ah, dragălașii mei copii! Dumnezeu cu voi, ér pe mine să mă pedepsescă după vrednicie!”...

În primul moment Toma Lupeanu îngălbeni ca cōra, apoi îl cuprinse o furie. I-ar fi plăcut să mērgă după ei și să-i stângă în sângele lor, ca pe două creaturi miserabile. Furia lui însă ținū numai un moment, după care o liniște miracolōsă îi cuprinse inima. Deprimat, cum era, se apropiă de un scaun, luă pușca, o încercă cu două glōnțe și o răzimiză lângă sine. Se avēntă din nou în gânduri negre. Trebuie spulberată acea inimă, care a fost în stare de a ierta unei femei scelerate! își dicea el... Pe când stētea adēncit în astfel de ougete sinistre, de-odată îl deșteptă strigătul vesel al copiilor, cari intrând în casă îl întēmpinară cu cuvintele: „Tată!” „Tată!” și se alipiră frumos lângă sinul lui. Copiții erau însoțiți de bătrana servitoare,

care în tot chipul se silea să-și ascundă înaintea stăpânului său ochii înecați de lacrimi.

Prin mare schimbare a trecut Toma Lupeanu în aceste puțin momente. O adēncă durere, isvorită din fundul inimei sale, luă locul desnădăduirii de mai înainte. Cu mâni tremurătoare luă copiii în brațe, îi sărută pe frunte, isbucni într'un plâns amar și-și dice: Nu eu sunt pricina la toate astea, sufletul meu nu-i îngreunat. Decă Dumnezeu așa a voit, atunci fiă voia lui. Pe voi însă, nenorociiți mei copii fără de mamă, nu vë voiu părăsi. Eu voi fi al vostru și de aci înainte!

Emiliu Frāncu.

Din întâmplările vieții.

— Note și schițe, de Isaila Moldovan. —
(Urmare).

Nu trece mult și popa Lazar érășî s'a dus la Niulași. Cătră 8 ore sera au venit Ungurii de cătră Deva și l'au apucat acolo. Cu prota N., cu Iosif Hosu și prota neunit

Acum altă apucătură. Vădând, că poporul conștiu de drepturile sale voiesc să voteze cu un altul dintre cele două „masce“ ale fostului primar, iute abdicarea în scris a celor două poșturi de candidați de primar. Pericolul e delăturat. Acum rămâne candidat de primar numai favoritul stăpânilor și docila uneltă slugarnică, fostul primar. Mai votează acum poporul, decât ai cu cine?!...

Atunci d-l solgăbiru Wones declară „ales“ de voiața poporului pe fostul primar Nic. Ghircoiaș. Că mai vreți?? Unde mai trebuie o alegere mai liberă, corectă și constituțională, ca acesta? Poporul protestează, cei patru gendarmi aduși pentru siguranța liberei alegeri intervin, și totul e făcut după lege și în cea mai bună ordine!

Acum alegerea (?) de primar e făcută.

Urmază alegerea de vice-primar, casar și colector comunal, apoi de asesori comunali și tutor general. Se încearcă și aici docila clică a primarului să facă ispravă; dăr stăi! aci nu mai candidază solgăbiru. Se propun rënd perënd din partea unui fruntaș al comunei persoanele dorite de popor, după urgisite de primar, și es toți aceia, pe cari i-a dorit, voit și aclamat poporul. Aici n'a putut fi impedeată manifestarea voiaței poporului.

După ce s'a terminat acestea, s'era cătră 6 ore contra „alegerii“ de primar a anunțat protest. Ce va mai fi, vom vedea.

Cele de sus ilustrează în de-ajuns stăruințele teribile în cari ne aflăm: „Numai datorită stră stat, dăr nici un drept!“

Sentinela.

SCHIMBĂRI PULEI.

24 Decemvre v.

Episcopul de Blăși. În Blăși s'a deschis la 15 Decemvre o școală pentru învățarea industrie și comerțului. Organizația școlii ungurese, cari niciodată nu s'au vedea cu ochi buni cultivarea și înmăntarea noastră fie pe ori ce teren, și-au pus de gând să zădărnicescă salutarea inițiativă, care are de scop instruirea tinerilor noștri industriași și meseriași. Anume, oficiul solgăbiru din Blăși a provocat — pe calea primăriei — pe conducătorii noii școle, ca numai decât să sisteze prelegerile. În contra ordinului volnic, Consistoriul metropolitan din Blăși a făcut pași la forul mai înalt, pe dreptul neafând judecata solgăbiru de competentă într'o afacere, despre care inspectorul scolar a fost înainte încunoscintat. Până la răspunsul ce se aștepta apelațiunii, prelegerile la școală se continuă. Suntem curioși, ce se va alege și din acesta afacere, provocată de volnicia unui solgăbiru într'un centru românesc, ca Blășiul.

Procesul Săvârșinenilor. După-cum i-se scrie „Tribunei“ din Sibiu, în 2 Ian.

n. 1899 a stat înaintea tribunalului din Arad 41 dintre cei mai aleși Români din Săvârșin, pentru a li-se ceti sentința Curiei din Peșta și tot-odată a-și face pedepsa în procesul, ce li-s'a intentat acum trei ani în cauza lampelor de stradă. Ei sunt condamnați la câte 8 zile închisore și la cheltuelile de proces. Bună-voința contrariilor noștri o arată împrejurarea, că cei 41 Români osândiți, au fost chemați să intre în temniță, tocmai pe timpul sântelor sărbătorii ale Crăciunului.

Nazarenismul continuă de-a lua mari întinderi printre Ungurii reformați. La preotul reformat din Hodmezövásárhely s'au prezentat zilele acestea de-odată 24 de candidințosi ai săi pentru a-i declara, că ei se lapedă de legea reformată și că se fi nazareni. Par' că-i bătaia lui Dumnezeu, că tocmai reformații, cari împreună cu Jidanii au luptat mai mult pentru aducerea noilor legi bisericești politice, sufer mai tare de urmările păgubitoare ale acestor legi. Au vrut să ne sape grăpă nouă, dăr au cădut înșiși în ea.

Din Țera Oașului am publicat de curând o corespondență, pe care un alt cărturar român din acele părți („Fulger“) o aprobă într'u tôte și face și densus un călduros apel mai ales cătră preoții români de-acolo, ca să se înțelgă pentru înființarea unei reuniuni de consum, ér de altă parte să caute fiă-care preot a înființa în comuna sa magazine de bucate, din care poporul să se potă ajuta în vremuri de nevoie și să nu mai fiă silit a-se lăsa esplotat de speculanții străini. Ar fi de dorit în adevăr, ca Români din Țera Oașului să se pună pe lucru. Indemnul ar trebui să-l dea protopopul, care să stărue însuși pe lângă preoți de-a pune la cale cel puțin magazinele de bucate.

Taxa cărților postale pentru România.

După tarifa oficială a serviciului postal ungar, taxa cărților postale, ce se trimit în România dela noi (zona limitrofă, adică Transilvania până la Murăș și fostul comitat Severin) este de 2 cr., ér în tarifele române de asemenea se spune, că taxa unei cărți postale, ce se trimite din România la noi, este de 5 bani (tot cam doi cr.) Așa s'au și taxat cărțile postale până înainte de asta cu câteva luni. În timpul din urmă însă direcțiunea postelor române nu mai vră să considere ca de-ajuns francate cărțile postale de 2 cr., ce se trimit dela noi în România, ci pretinde a se franca cu 5 cr., în cas contrar le încarcă cu o taxă duplă de câte 10 bani (5 cr.) Deorece se crede, că e o înțelegere la mijloc, direcțiunea postelor din Cluși, după cum află noul organ dela Sibiu „Revista Economică“, s'a adresat cătră guvernul din Budapesta, ca să se întrepună pentru observarea obiceiului de până acum din partea postelor române.

În casă, hofmanul mi-a dat două pahare de silvoriu și pâne, apoi m'am culcat și am durmit până la 7 ore. Sculându-mă am eșit în pridvorul casei vedeam pe Ungurii cum se preumblau pe stradă în sus și în jos. A venit și Tăbăcar Georgie, am mai conversat la olaltă, dăr nu ni-s'a întemplat nici o neplăcere.

Noptea următoare éráși am intrat în baie, hofmanul avea doi feciori, cari se temeau să nu fiă înrolați, și alți vre o cățiva feciori. Ei au adus în baie mâncare și beutură, au dat cărți și nuc de ne-am petrecut, ca în timpurile cele bune. Era între ei unul lăncuț, care mergea la lagărul român în Abrud, de ducea tăbac și sare 'Mi spuse, că ca mâne éráși se duce. Am trimis scrisore la frate-meu și peste două zile am primit răspuns, să mē duc la densusul, dăr când a mai mers lăncuț mi-a trimis alta scrisore, în care își revocă pe cea dintăiu dicitend: „Ți-am fost scris să vii la mine, acum îți scriu să nu faci acel lucru, că noi stăm tare réu, ducem fôme și avem atacuri în tôte zilele cu vrășmașul.“

Dimințea am eșit din baie, Ungurii tot nu s'au dus, că nu puteau rēbi pe la Balșa, îi impedeca Georgie Demian cu ar-

Clădirii școlare și bisericești în Româniă. Ministerul român de instrucțiune publică a publicat o dare de semn asupra lucrărilor de clădiri școlare și bisericești executate din acest departament din creditele votate de Corpurile legiuitoare dela 1880 până la Octomvre 1898. Până astăzi suma totală a creditelor acordate ministerului cultelor și instrucțiunii publice pentru construcțiuni se ridică la 49.616.459, din cari lei 37.875.905 întrebunțați deja, ér restul disponibil. Din totalul creditelor de 49.618.410 lei au fost acordați lei: 7.143.364 pentru școli primare și normale primare, 10.340.849 pentru licee și gimnasii clasice, 1.885.501 pentru licee și gimnasii reale, 1.991.845 pentru seminarii, 340.899 pentru externate secundare de fete, 11.344.140 pentru universități și institutele de cultură, 126.642 pentru școlele de bele-arte, 3.970 pentru conservatoriile de musică, 5.273.381 pentru stabilimentele și depozitele de cultură și 10.551.409 lei pentru mănăstiri și biserici.

Faimosul hoț Krivany dela Arad a fost prins zilele trecute în Viena. El se află acum în închisore poliției de acolo. Va fi dat pe mâna judecății mai întâi în Viena, apoi la Arad.

Turburări în Sicilia. În Sicilia au izbucnit éráși turburări, ca în primă-vara anului. Țeranii din comuna Misceni s'au réscultat și au demonstrat în contră flătieri dărilor de consum. Ei au dat foc la multe case de vamă și au amenințat pe funcționarii.

Cantine școlare. La 8 Ianuarie, odată cu redeschiderea școlilor, vor începe să funcționeze la școlele mărginașe din Bucuresci cantine școlare. Cantinele sunt puse sub patronajul societății Instituturilor din Capitală. S'au luat măsurile necesare pentru stringerea fondului trebuincios la întreținerea și mersul regulat al cantinelor. Anul acesta se vor cheltui cel puțin cincii mii lei în scopul acesta umanitar.

Erupțiunea Vesuvului. Foile italiene aduc știrea, că Vesuvul a început éráși să arunce lavă din craterul format la 1875, și lava se scurge în două riuri în lățime de câte 20 metrii. Unul dintre riurile de lavă curge cu atâta repedițiune, încât abia în câte-va ore ajunge la piciorul muntelui. Străinii, cari se află în Neapol, vizițează cu interes acest fenomen al naturii.

Suferințe grele se pot numi Șoldina și reumatism, căci vindecarea lor cere timp îndelungat și cu puțin efect. Bolnavii cerțetă cu anii băile, fără a avé un rezultat folositor. Drept aceea Salba Iohnsen este o bunănotă pentru bolnavii de reumatism, deorece este cel mai bun mijloc de vindecare.

Precum ni-se spune, mulți locuitori au aflat vindecare, folosindu-se de Salba acesta, și aduc mulțumite producătorului

acestei minunate Salbe, Bela Zoltan, farmacist, liferantul curții în Budapesta, colțul Széchenyter și Nagykorona-utca. Acolo este singurul loc de vânzare, sticla cu 1 fl.

2 Pentru orășeni, funcționarii, etc. cari au ocupațiuni sedentare sunt prafurile Seidlitz ale lui Moll cel mai bun remediu prin efectul lor la regularea mistuirei. O cutie 1 fl. se potă căpăta dănic prin poște de cătră farmacistul A. Moll liferantul curții din Viena, Tuchlauben 9. În farmaciile din provincii se să cēră preparatul lui Moll provăcut cu marcă și subscrisere.

Corespondența „Gaz. Transilvaniei“.

Tractul Biei, Dec. 1898.

Stim. D-le Redactor! În decurs de două săptămâni am perdut doi învățatori tineri și dintre cei mai bravi ai noștri, ale căror nume merită a fi păstrate cu onore în inimile celor ce i-au cunoscut.

În 2 Decemvre n. a răposat cantor-învățătorul gr. cat. din Veseuş, *Filimon Hălmaci*, născut în Ganfalău (comit. Tërnaviei mic) din părinți economi, la anul 1859. A studiat la gimnasiul din Blăși, unde a absolvat și preparandia, pășind astfel pe spinosa carieră învățătorescă, în care a muncit cu zel 9 ani. În mormântarea i-s'a făcut în 4 Dec. prin preoții: Miron Dascal din Cetatea de Baltă, care a ținut și cuvântarea funebrelă și Basil Barna din Sântă Măria mică. Dintre învățătorii tractului a participat numai Demetriu Lazar *Todoran* din Căpâlna inf., care a servit ca cantor, ér la mormânt tot densusul a ținut în numele colegilor defunctului un frumos cuvânt de adio.

În 14 Dec. v. a răposat cantor-învățătorul gr. cat. *Ioan Frațilă* din Sâncel (lângă Blăși), născut tot acolo, din părinți economi la anul 1874. A studiat la gimnasiul din Blăși, unde a absolvat și cursurile pedagogice la an. 1895, de atunci a lucrat cu zel și însuflețire în oficiul ales. În mormântarea i-s'a făcut în 16 Dec. luând parte multă inteligență și popor din loc, Blăși și jur.

Actul funebru a fost îndeplinit de 5 preoți tractuali. Cadavrul răposatului a fost dus dela locuință în biserică de 6 colegi ai săi, unde s'a săvirșit *prohodul*. Dintre mulții cântăreți, număr pe învățătorul din Căpâlna inf. Dem. L. *Todoran*, care a condus corul improvizat.

Cuvântarea funebrelă a rostio preotul Sâncelului On. D. Vasile Szmigelski. Această cuvântare a stors lacrimi din ochii tuturor auditorilor. După cuvântare convoiul a pornit spre mormântul săpat în cimiterul bisericii.

După cetirea rugăciunilor de „deslegare“, tinșrul învățător Dem. Laz. *Todoran* a ținut un discurs funebru foarte mișcător și cu mult simț de înduioșare compus și predat.

Un participant.

P. a fost silit a-se duce éráși în munte, dăr Ungurii zăbovindu-se vre-o 4 zile în Săcărîmb, au mers până la al patrulea sat, Galbina, și au dus fôme și frică de moți. Pe mine m'a condus, după ordinea dată de controlor, un băieș în baia de aur. Am intrat la pōla muntelui într'o baracă de scânduri, unde era o cumpenă mare, cu care se cântăresce bogata (piatra) ce conține aur. Erau mai multe ștearturi. Au aprins două, unul pentru mine, altul pentru sine, și pe ambitul submuntean am înaintat până la a 7-a hōncă (așa se numesce caverna tăiată în piatră), pe acesta am urcat 7 scări și am ajuns în o lărgime mare, tōtă cuprinsă de bolovanii doborâți din stāncă. Am prăvălit înocce și încolo bolovanii, mi-am făcut loc, am pus straița de vênat sub cap, am acățat șteartul în stāncă, și m'am culcat. Scara din sus o am tras la mine și am durmit dela 9 ore până la 3 d. m. noptii, când trezindu-mă, am mai dices șteartul, mi-am aprins pipa și numai decât am audiat, când a pus cheia în zar, deși eram într'o distanță ca de 500 pași; așa suna prin cavernă, de te spăimântă de sgomotul ce se producea.

După ce ne-am scoborit și am mers

mata sa. Ei mai probând și a patra di, și fiind éráși bătuți înderēt, s'au reintors la Deva.

Acum nu mai aveam sperare, că se vor întoroce lucrurile spre bine în partea noastră, că în tôte zilele ne cerceta Ungurii. Eu nu mē temeam de alta, decât să nu fiă între Unguri unii, care să mē cunoscă. Erau între ei doi feciori chiar din Chirileu, — precum mi-au spus după-ces'a potolit revoluția — cari, decât m'ar fi vėdūt, m'ar fi agrăit și ași fi fost trădat. Vădënd d-nul controlor, că nu mai e în stare a-ne apăra cu siguranță, și să nu fim cunoscuți și es-cortați cu șupa, a aflat de bine, ca să facă o suplică la comisarul țerii (kormany biztos) Szentivány în Cluși, la ceea-ce și noi ne-am învoit, ca să ni-se elibereze două pașaporte de reintorcere acasă, și să ne încredințăm destinului sorții.

În 16 Maiu 1849 a făcut suplică, a trimis'o comisarului, și în 4 Iunie sosese la fișpanul com. Hunedōra Kun Gotard, cu sediul în Deva, rezoluțiunea: ca să ni-se dea pașaporte să ne putem întorce la casele noastre. Fișpanul a trimis rezoluția la protop. Niulași să ni-o împărțescă și să ne provōce a merge la Deva la cancelaria

comitatului, unde ne vom dobândi recerutele pașaporte. Niulași insista, că numai decât să pornim, eu însă i-am dīs, că astăzi suntem în Vinerea Rosaliilor, mâne și poimăne nu vom porni, până vom sărbători ca creștini Pogorirea s. spirit, dōră ne va insufla și nouă curagiu, și ne va povățui pe calea, care avem a merge.

Tocmai în aceea di s'a predat prin bravul căpitan cetatea Deva, pe care Ungurii au combătut'o șapte săptămâni neînterupt, fără s'o potă lua, decât după-ge garnisōna ei s'a predat. În Sămbăta Rusaliilor falăia tricolorul unguresc pe cetatea Devei.

Hotărindu-ne a petrece Sf. Rusalii în Săcărîmb, am mers la biserică, am eșit la țarină la holde cu procesiunea îndatinată după ritual nostru. Dăr ce țarină? — în grădina unui creștin era sēmănat un petec de pământ roșu feruginos cu grău de primăvară anume spre acest scop — astfel de pământ e în întreg ținutul — s'a făcut sântirea apei, și ne-am întors la biserică, făcēndu-se tôte ceremoniile îndatinate. Am mers apoi-la d-l controlor, am prândit și după prândit ne-am dus la petrecere unde eșise mulțime de popor la crișmă, care a

Productiuni și petreceri.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele arangază și în anul acesta petrecerea de dans obișnuită în presara anului nostru nou, în 31 Decembrie st. v. 1898, 12 Ianuarie st. n. 1899.

Ne permitem a invita pe calea aceasta pe toți aceia, cari voiesc să-și petreacă siera anului nou, împreună, în o mare familie românească, aici în Brașov.

Invitați speciale nu se mai trimit. Petrecerea se ține în sala cea mare dela hotel „Orient“ (Central Nr. 1).

Costumele naționale, pentru dame, sunt foarte de dorit.

Inceputul, 8 ore siera.

Prețul 1 fl. de persoană: pentru studenți 50 cr.

Cu deosebită stimă

Pentru Comitetul Reuniunii.

Brașov, 16 (28) Decembrie 1898.

Maria I. Popoa, Dr. Ios. Blaga,
presidentă. secretar.

Societatea academică social-literară

„România Jună“ din Viena invită la Convenirea socială împreună cu dans, ce se va avea loc în siera ajunului anului nou, Joi în 12 Ianuarie n. în sala restaurantului „Kaiserhof“, L., Magistratsstrasse 2. Inceputul la orele 8½ siera.

Societatea zidarilor români din Brașov

invită la producțiunea teatrală-declamațoară împreună cu dans, ce se va ține Duminecă, în 3 (15) Ianuarie 1899, în sala dela hotelul „Orient“ (Central Nr. 1). Inceputul la 7 ore siera. Intrarea: de persoană 60 cr., de familie 3 membri 1 fl. 50 cr. Venitul curat e destinat în folosul fondului „Societății zidarilor Români din Brașov“. Suprasolvirile și ofertele marinimose se vor publica în „Gazeta Transilvaniei“.

Programul: 1) Muzică. 2) Sergentul decorat, declamată de G. Popovici. 3) Doina Bulevardului, cântec popular, esec. de corul societății. 4) Muzică. 5) Pomelnicul călugărilor, decl. de C. Tampa. 6) Jidanul călare, declamată de Vasile Oprea. 7) Muzică. 8) Vestitul Surugiu, declamată de Ioan Moldovan. 9) Cocóna la șosea, cântec popular, esecutat de corul societății. 10) Muzică. 11) Mesterul Manole, declamată de V. Oprea. — La urmă se va reprezenta comedia: Bătășii politice, de N. Anghelșcu. Persoanele vor fi reprezentate prin d-nii: N. Sârbu, I. Aldea, D. Tampa, G. Popovici, I. Moldovan, N. Vilegiu, G. Vilegiu.

Corpul învățătoresc român din Râșnov

invită la producțiunea și petrecerea colegială, ce se va aranja Duminecă, în 3 (15) Ianuarie 1899, în sala „Hotelului mare“ de-acolo. Inceputul la 7 ore siera precis.

Prețurile: de persoană Locul I. 80 cr., Locul II. 60 cr., ér copii 20 cr.

Venitul curat e destinat în favorul înființării „Asociațiunii pentru ajutorarea copiilor săraci și a orfanilor lipsiți de mijloc de din Râșnov“. Suprasolvirile și ofertele marinimose se vor chita pe cale publică.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei nôtstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 12 fl.
pe șese luni . . . . . 6 „
pe trei luni . . . . . 3 „

Pentru România și străinătate:

pe un an . . . . . 40 franci,
pe șese luni . . . . . 20 „
pe trei luni . . . . . 10 „

Abonamente numai la numărul popular de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 2 fl.
pe șese luni . . . . . 1 „

Pentru România:

pe un an . . . . . 8 franci,
pe șese luni . . . . . 4 „

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei.“

Literatură.

Anuarul financiar și economic pe 1898, de Petra-Petrescu. Este continuarea Compendiului român. Anul acesta, V., este cu mult mai bogat, ca cei precedenți, și de-o înfățișare elegantă. Conține: Insitutele de ban și societățile comerciale române, ér în partea literară: Jubileul Albinei, O conferență a băncilor române, Causele rentei, de prof. I. Socaciu și un capitol practic din Contabilitatea dublă, de prof. I. C. Panțu.

În partea literară sunt reproduse portretele tuturor persoanelor, cari au făcut parte din Direcțiunile Albinei în primii 25 de ani.

De vândare la autorul în Brașov. Prețul inclusive porto Cor. 2-40, pentru România 3 lei.

NECROLOG. Danița Bucurovic, tînări soțîă a d-lui Dr. Nicolae Popoviciu din Verșet, după o scurtă, dér prea fericită căsătorie de abia 10 luni, în urma unor lungi și grele suferințe și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului în 21 Decembrie st. v. în etate de 22 ani. Pe răsopata o jelesce întristatul soț, cu ficele sale Aurora și Valeria, părinți, socrii și alte număröse rudeni. — Fiă-i țărâna ușoră!

ULTIME SCIRI.

Budapeșta, 4 Ianuarie n. În ședința de ađi a dietei guvernul a fost atacat cu violență de către vorbitorii din opoziție, pe tema, că guvernază în contra legilor și constituției. Ministrul-președinte Banffy a fost apostrofat de „trădător“ și i-s'a strigat: Afară cu el, jos cu el, să nu mai dezonoreze locul acela!

Planurile de compromis sunt privite ca fără succes. Minoritatea din cameră nu vré să cedeze. Din potrivă ea ține conferențe pentru a stabili modalitățile luptei viitoare contra guvernului.

Madrid, 4 Ianuarie n. Agenției „Fabra“ i-se comunică din insulele Filipine, că prizonierii spanioli sunt foarte barbari tractați. Călugărilor prizonieri li-se trag verigi prin nas și sunt purtați astfel de-alungul orașelor spre batjocura poporului. Un episcop a fost palmuit în public. Numéroși prizonieri mor în cele mai ciâncene chinuri.

P O V E Ș T E.

Pentru ca să ardă bine lampa se recomandă, ca fitilul, înainte de a-l folosi, să se înmôie în oțet tare, apoi să se usuce bine și numai după aceea să se așede în lampă. Decă vom face așa, lampa nu va fila și fitilul nu se va preface în scrum, cum adese-orî se întâmplă mai ales în timp de iernă.

Pentru oprirea sângelui de-a nu curge din nas, orî din tăieturi, avem la îndemână un mijloc foarte simplu. Când țî-s'a întemplat să te tai, presară praț de pétră acrá pe tăietură, ér decă îți curge sânge din nas, trage puțin praț de acesta prin nas și-ți va înceta sângele. Doctorie neprimejdiosă.

Pentru grădinări cele mai potrivite lucruri în luna lui Ianuarie sunt: să curățe pomii de mușchi și

de crăci uscate; să stropescă trunchiul cu zamă, de var séu cu sulfat de fier; decă nu e západă și ger mare, să gunoescă pomii, sápdând un șanț de 30—40 centimetrii jur împrejur, la o depărtare de 1—2—3 metri de trunchiú, după mărimea pomului. În șanț se pune gunoiú și apoi se acopere cu pământul scos. Să curățe pomii de omiđi și de alte insecte vătémátore.

Hulpoiul împérat.

— Fabulă. —

Pe vorba unora cât preț trebuie-a pune Arate-vé povestea, ce-acuma v'oi spune.

Prin viclesug Hulpoiul ajuns'a împérat, Ci réu a lui popóre pe el s'au supérat, Că-i cunosceau náravul de lupav și hain. „Decât sub el -- đic ele — mai bine sub [stréin“.

Atunci Hulpoiul 'ndată la vorbe dulci recurge Și multe seci palavre începe să le 'ndruge, Grăind cu lingușire: „Voi pôte nici nu sciți Ce mult binele vé vréu. La asta nici gâđiți. Că 'ntréga mea viețá jurat'am s'o jertfesc Spre-a vóstrá fericire, spre a vost bine ob- [ștesc.

Că tóte-a mele gânduri de điuă și de nópte Sunt îndreptate numai spre buna vóstrá [sórte.

Nóptea 'n vis și điuă, când sórele-i cruce Gândul meu pururea tot la voi se duce. Inima mea caldă pentru voi tot bate, Nu-mí ajute sfântul, de nu spun dreptate. N'aveți déră frică, alungați prepusul, Una-mí sunteți mie până 'ntru unul. Nu cat eu la limbă, la ream, orî la vițá, Naintea mea una-i — cum ați fi de-o spițá. Cușpene stréine noi sé mé mândresc, Niménu-i nimica nu vréu să hrăpesc, Limbá, obiceiuri: toți l'acelea țîná, Ce le moștenise din vreme bérâná. Facerea de bine-i pentru care mor, Alta țîntá nu am, de-ar fi chiar sé jor“. Și jorá Hulpoiul, pe câte sub sóre, Pe lună, pe stele, pe pământ, pe mare Pe Maica Precesta, pe Mihaiú arhangel, Pe vițá Hulpescá, care tótá-i ánger.

Plécá-sé ludele, lasá-sé 'ncursate, — Le-ajunse bag sémá chiar a lor pécate. Cine din viețá nu se cumintézá, Vrednicu-i de báta, cu care-l plesézá. Puse 'n prag piciorul Hulpoiul de căne, Tu obște náródá de-acuma te țîne, Pentru ușurința-ți ie acum dreptate, Numai cât c'aceea te usturá 'n spate. Vorbele frumoșe au sburat în vânt, Plecatá e obșteá până la pământ. Ci Hulpoiú viclene, córdá n'o mai tînde, Că s'a trezi obșteá și ușor te-a prinde.

Koevary.

petrecut după datina românească până cătră siera, când ne am scoborit și noi la controlorul. Acestuia i-am vëndut pușca cu două țevi, o ciorsă de sabie și ștraița de vênat cu 10 fl. m. c.; apoi 4 linguri de argint la Turca Avram unde locuisem, cu 6 fl. m. c.

De aici am mers la Franzenau, care ni-a dat în scris un legitimator de comorațiune, în care lăuda purtarea nôtstrá. Hárta lui ni-a prins bine la legitimare în Dicio-St.-Mártin.

Controlorul Lazar avea să trimită după sócrá-sa în Sibiu, și așa a tocmit un căráuș cu o căruță cu trei cai. Acesta însă avea nescai afaceri în Hunedóra, și pe când se va reintórce să ne întâlnim cu el în Deva, la otelul cel mare. Controlorul a mai tocmit decî doi báieți cu patru cai cu cari sé mergem până în Deva, unde întâlnindu-ne cu căráușul sosit dela Hunedóra, sé ne ducă până în Sebeșul-săsesc și de acolo éráși pedestri, să ne căutăm de drum.

După amiadı a sosit majorul Kovats Mihaiú de cătră Deva cu 900 feciori de Secui, în vestmintele lor, toți cu pălării albe și înarmați cu pușci. Nu erau entu-

siasmați, mai mult deprimați; eu umblând printre ei, i am auđit vorbind așa: De vom merge între munți, nu ne vom mai întórce pe la casele nôtstre, pe toți ne vor omori moți.

După-ce ne-am luat rémas bun dela protopopii Niulași și Piso și alți cunoscuți, în điuă urmátore 6 Iunie, am mers cu gazda nôtstrá Turca Avram cu caii înșeauați la controlorul, unde era și majorul Kovats Mihaiú. I-am arátat resoluțiunea comitelui, ni-a lădat fapta, și a đis: Decă mergeți acasă, eu am un car cu patru boi și vi-l'ăși da D-Vóstré cu 100 fl. — „Dér de unde sé avem noi bani sé cumpérám boi?“ S'a oferit controlorul, că el plătesce. Sciind noi séu supunénd, că aceia vor fi ai unor bieți de Români, cari au fost luați ca căráuși de a purta povara, și apoi rápiți și pôte si omoriți proprietarii lor; ba fiindu-ne și dubie starea nôtstrá, am refusat ofertul, și am pornit căláresce prin Vormaga cătră Deva spre a ne căpéta pasapórte. Cam pe la améđi am ajuns în Șoi-muș, unde era podul pe care trebuia sé trecem Mureșul. Aici în capul satului, tocmai lângă pod, era o cărmă, am intrat sé mánčam ceva și sé bem câte un pahar de

vin. Crișmarul era un jidan maghiarisat, voluntar și el ca tótá lumea. Dela Deva trecuse nisce feciori sécui, soldați, spre a-și petrece la acéstá crișmá; am dat cu ei în vorbă, că erau din scaunul Mureșului nu departe dela Chirileu pe Niragiu. Mé împretinesc cu ei, 'mi comit sé mé duc pe la părinții lor sé le spun, că m'am întâlnit cu densii în Deva și că sunt sánătoși.

Când era la plată, scot o banconotă de cele verđi împératesci. La jidan îi trebuia bani de ai lui Kossuth, de care eu nu mai véđusem; argint aveam, imi era însă sé scap de acea banconotă. Dau de cértă cu jidanul, și în inferbintare prind pe jupánul de guler și-l ástern la pământ, sar și cátanele în ajutor și fac pe jidov de primesce banconota, de frică ca de voie bună. Terminându-se cértá, mai iau un cop de vin, și spre mulțámire o petrecem ca prietini, — apoi pe podul cu funia, trecénd o luám cătră Deva.

Nu mult am mers pe acel șes întins și la stânga ájungem la un edificiu cu ridicăturá lângă drum. 'Mi înalț ochii în fereștrá și véd un individ réu îmbrácat, slab, palid, — era Teofil Hosu, cu care merse-rám din Geoagiu la Săcărîmb. Era arestat.

Mé strigá incetinel pe nume și-mi đise, că de merg în Deva, sé insciințez prin o scrisóre pe unchiul séu Niulași, că l'au prins în Timișóra și sé mérgá la groful din Bergeșeu sé se împace pentru paguba făcutá, și sé-l elibereze. Când conversam, ese în pórtá o strájă și mé agrăesc: „Nu-ți poți căuta de cale, vréi sé vii d-ta unde este afurisitul acesta“. Am salutat din cap pe Teofil și m'am departat, căci soții mei înaintase. Am ajuns în Deva pe la 2 ore d. am. și am intrat în otelul desemnat. În etagiul întâiu fusese ore când așeđăți nisce militari unguri. Aici era o disordine și necurățenie mare, paturí góle, mese, scaune résturnate, hárții aruncate pe jos etc. Am căutat, și într'un puu de masă am áflat o fôie de hárta albă și o cerusá scurtă, cu care am scris protopopului ce mi-a încredințat nepotu-séu Teofil. M'am scoborit apoi ș'am dat scrisóra lui Turca Avram. De aici m'am dus la cancelaria comitelui Kun Gotárd. El era absent, adjunctul însă ni-a dat pasapórtele de lipsă și ne a îndrumat, că în tot locul sé le vidimám la concernenții oficiali.

Nu sciui de unde auđise preotul din Ernut, că fiul séu pe care l'a fost prins la

Din istoria lumii.*)

Filosoful Socrate.

Cu războiul Peloponesului s'a stîns nu numai mărirea Atenei, ci și a întregii țări grecesci. Nevoie era pretutindenea și poporul își stricase mult obiceiurile cele bune. Stricăciunea se incubase mai ales în Atena, unde cele mai tari temelii ale statului, anume legea dumnezească și virtutea, slăbiseră tot mai mult, erau înțelepciunea lumescă și traiul desfrenat după placul inimei prinseră rădăcină adîncă. Pe acestea căi rătăcite mergeau și mulți învățați, mai ales însă învățații aceia, ce se chemau sofisti. Sofistii au lucrat într'un timp foarte mult pentru luminarea minții și înfrumusețarea limbei poporului grecesc, der mai tîrziu au apucat'o pe căi rătăcite. Ei înjosiră bunăoară măiestria cuvîntărilor lor la meșteșugul nevrednic, că credeau cum-că pot vorbi de odată și în folosul unui lucru și împotriva lui, va să zică ori-ce lucru îl pot și apăra cu vorba și îl pot și osîndi. Pe lângă asta sofistii mai inbiau și deșertăciunile și câștigul ușor, ba ei se atinseră chiar de legea cea sfîntă a poporului.

Împotriva acestei stricăciuni a năra-vurilor celor bune, se luptă cu toată puterea marele filosof Socrate, care iubia adevărata înțelepciune și vrednicie omenescă. El s'a născut în Atena la anul 469. Tatăl său era acolo sculptor, său cioplitor de pîtră. La acest meșteșug a lucrat cîtva timp și Socrate, deră mai pe urmă l'a părăsit și a început a se ocupa în singurătate asupra înțelepciunii și menirii omului. Se vede, că la acele începuturi s'a îndemnat năra-vurile cele rele ale timpului în care trăia. Filosoful, s'eu iubitorul de înțelepciune, era câte odată așa de modest în vorbările sale, încît căsura și chiar nepotul întregi sta necîntî în fața lui. Abia răsăritul soarelui îl trezea, omul din dimineața, din visurile sale, și atunci el își scotea capul și se ruga. Într-o zi se aplecă asupra unei stricăciuni, care se înfrumusețea în toate desfrenările și fuduliile cu haine, cu mîncări și cu beuturi, Socrate umbla îmbrăcat numai cu o manta derînd și adese-ori mergea desculț chiar în timp de iarnă. El se feriă și de mîncări și de beuturi, scumpe și alese, și totuși rămase sănătos chiar pe timpul ciunei. Era vorbă îndătinată în gura lui, că cine n'are trebuință, acela e aproape de deitate. Un frunțaș Atenian i-se plînsese odată lui Socrate, că traiul în Atena e grozav de scump. Frunțașul făcea socotăla cît de scumpă e materia, care se cheamă purpură, cît de scumpe sunt vinurile cele alese și alte lucruri prețioase. După aceea Socrate se duse cu frunțașul în fel de fel de dughene, unde se vindeau lucruri de-ale mîncării. Făina și maslinele erau ieftine. Apoi se duseră

* Tălmăcit de preotul, C. Morariu după cartea dr-ului Th. B. Welter.

amîndoi într'o dughenă, unde se putea cumpăra postav foarte ieftin pentru haine. La urmă Socrate dîse cătră frunțaș așa: „Ești, eu vîd că în Atena toate cele sunt foarte ieftine!”

Alt frunțaș i-se tînguia odată lui Socrate, că a făcut împreună cu robul său o călătorie foarte ostenitoare pe jos, și etă, cum a vorbit filosoful cu acel frunțaș:

„Robul tîu a putut merge după tine?”

— Cu bună sîmă că a putut! —

„Ducea el ceva?”

— Ducea o legătură mare! —

„Așa-i, că el era tare ostenit?”

— Ba de fel, eu puteam s'eu trimit eră încotrova! —

„Ești” — dîse atunci Socrate — „tu te deosebesc de robul tîu, că ai noroc, eră el se deosebesc de tine, că-i vornic. Tu ești bogat și stăpîn, deră slab și molatic; eră robul tîu e serac și umilit, deră sănătos și tare. Spune-mi acuma singur, care dintre voi e mai fericit?”

Un prietin tîner a lui Socrate, anume Antistene, voia să arete că lui chiar mai mult decît filosofului nu-i pasă de bună-tățile lumesci. Ca să-și dovedescă nepăsarea și să facă sfără n'țeră, el umbla îmbrăcat cu o manta vechiă și borbîtă. Socrate însă îi dîse rîdînd: „Prietine, prietine, deșertăciunea ta se vede prin toate borbîtele mantalei tale!”

Deși Socrate nu mîncă mîncări și nu bea beuturi alese, nici nu se îmbrăca cu straie scumpe, totuși el era tot-deuna așa de voios, că nici o întemplantă nu putea să-i turbure pacea sufletului. Odată un om rău și aprig la mînie îi trase o palmă. Atunci filosoful dîse zîmbînd: „Cătu-i de rău, că nu poți săi înaintea, cînd ar fi bine să-ți iei coiful în cap!” Tot așa ascultă el odată cu cea mai mare liniște, povestindu-i-se, că cineva l'ar fi grăit de rău. Sfirîindu-se povestirea, filosoful dîse: „Pote să m'eu și bată, numai eu să nu fiu de față!” Altă-dată el îi dete bună ziua unui cetățen, ce trecuse pe lângă dînsul, deră cetățenul nu-i mulțami, ci merse dirz mai departe. Tinerii prietini ai lui Socrate se supărară de acesta, eră înțeleptul le dîse așa: „E cu cale să vă supărați, cînd m'eu întîlnesc cineva care-i mai necioplit decît mine? S'eu pote v'atî supăra atunci, cînd m'ar întîlni un om mai urît decît mine?” — Școala cea mai bună pentru îndeletnicire în virtutea răbdării o avea Socrate așis în casa sa. Șoția sa Xantipa avea adecă adese-ori tîne rele, și atunci era tare hărțogă. Într'o dîi erăși i-se umpluse rîznea și-l batjocorea pe Socrate cum îi venia la gură. El nu rîspunde nici un cuvînt, der vîdînd că gureșă se aprinde tot mai mult de mînie, dela o vreme se sculă și eșî din casă. Atunci Xantipa se făcu așis foc și pară. Ea apucă o ôlă cu apă și-l împroșcă pe șoțul său prin ferăstră, eră împroșcatul

dîse rîdînd: „Se înțelege, că după atatea trăsnete și fulgere a trebuit să și plîoie!”

Socrate nu rîvnia nimic mai mult, decît să învețe tineretul. El însă nu ținea școala regulată, ci înveța în tot locul, adecă în piață, la primblări, la ospete, în tabără, mai pe scurt ori și unde îi veniau în cale omeni iubitori de învățatură, și înveța fără plată. Ca să înțeleagă învățaceii învățăturile sale, el începea a sfătui cu dînsii despre învățatura ce voia să li-o dea, arătându-le cu întrebări și rîspunsuri unde e adevărul și unde neadevărul. Ești bunăoară, cum filosoful îl învăța pe tînerul Alcibiade, ca să nu se sfiască a vorbi înaintea poporului atenian. El îi dîse:

„Ce gîndesci, ore te-ai sfii să vorbesci înaintea unui ciobotar?”

— Nu! —

„Da înaintea unui covaliu?”

— Încă nu! —

„Da pote înaintea unui negustor și-ar fi frică să vorbești?”

— Tot nu! —

„Vești așa-deră” — dîse Socrate mai departe — „din omeni ca acestia e alcătuit poporul Atenian, și decă nu te sfiesci a vorbi înaintea unuia, de ce să te sfiesci a vorbi înaintea tuturor?”

Cum serbeză diferitele popore Crăciunul.

După cum sciut este, catolicii și protestanții, ca și noi, serbeză nascerea lui Christos, dupa morăvurile și obiceiurile lor, care s'au schimbat la diferite epoce, în raport cu mersul civilizațiunei.

În revista literară „Fîia Populară” din București, gîsim descrise aceste obiceiuri din care reproducem următoarele. Ele se compun din: *revelion, butaruga de Crăciun, arborele de Crăciun și cîntecul și poveștile de ocasio.*

Revelionul a fost la început o serbare curat sufletescă. Bărbați, femei și copii se strîngeau prin biserică în jurul unui lîgan, reprezentînd iesele, în care s'a născut Isus Christos, și stăteau acolo tîntă noaptea dîntîind și cîntînd. Din pricină, că această veghere era prea obositoare, s'a permis veghetorilor să mînce și să bea, ca să-și întreție puterile și entuziasmul. De aci s'a născut revelionul de Crăciun, însoțit de masă și beutură abundăntă.

În sudul Franciei se obiceiuesc să se facă a treia dîi de Crăciun, în ziua de Sf. Stefan, o pîne în formă de ploscă; acesta are darul de-a tîmădui mîgării de colici și câinii de turbare.

În provincia Abruzze din sudul Italiei, toți cântăreții de cimpoi și de fluere se scoboră din munți la vale și cîntă tot felul de cîntece de Crăciun pe stradele orașelor. Acești cântăreți se numesc *Zampagnari*.

Calviniștii singuri nu serbătoresc Crăciunul cu sgomot și nici n'au o dîi fixă pentru serbătorela asta; Crăciunul cade la ei în ultima Duminecă din luna lui Decembrie.

La Curtea Angliei se obiceiuesc, ca de Crăciun să se frigă un bou gras, care să fi servit întreg la masa Reginei.

Acastă friptură gigantică este în tradițiunile monarchiei engleze. Henric VIII de-a în 1540 făcea să se frigă un bou întreg pentru revelionul său, ce îl serbătorela la castelul d'Hampton Court, unde curtea sa mîncă în mijlocul pieței.

Ați nu e tot așa „Baronul boiler”, aședat pe o masă mare de brad, purtat de 16 bucătari, este numai înfățișat reginei, care cu mîna ei trebuie să tae o bucată. Boul este apoi dus jos în curtea castelului din Osborne și împărțit la seracii din tinut.

În Germania și Austria mai există următorul obicei de Crăciun: câte un flăcău se îmbracă în vestiminte lungi, albe, își pune în cap mitră și ia în mîna un toiag. El Sf. Nicolae. El e însoțit de vre-o doi ingeri, îmbrăcați de asemenea în alb, și de o grămadă de draci negri și încornorați. În sera de ajun, Sf. Nicolae își începe turneul. El intră prin case cu cei doi ângerî, er dracii astepă afară. Unul câte unul, copiii sunt chemați să se apropie de marele Sfânt și sunt examinați asupra cunoștințelor lor religioase. Decă reușesc la examen sfântul le dăruiesc nucă și mere. Decă nu rîspund cu succes, sunt dați pe mîna dracilor, cari îi sparie și-i tachineză. Der pe lângă aceste ceremonii păgâne mai sunt și alte, cari corîspund mai bine conținutului creștin al serbătorei. Așa sunt la noi *Iroții, Trei crai dela răsărit, Șteava, etc.*

Popul împodobit cu luminări aprinse și cu daruri e un obicei împrumutat dela Germani și dela alte popore nordice.

Există o poveste irlandeză, în care se spune, că în noaptea de Crăciun, cînd pămîntul a scăpat pe jumătate de povara iernei, se ivesc lumină sfînte pe toate ramurile copacilor și aceste lumini nu le pote stînge nici cea mai puternică furtună.

În vremuri vechi, în Germania se aprindeau luminări pe crengile unui brad. Acesta era simbolul reinvierii naturei. Obiceiul acesta a început apoi să se practice în noaptea de Crăciun, ca un simbol al nașterii Mîntuitorului lumii.

În Spania și în deosebi la Valladolid, se pătrăză și acum un obicei foarte curios de Crăciun. În mijlocul bisericilor se presintă misterul nascerei Domnului. Tinerii se mascheză și cîntă cu chitarele și cu flautul, fetele și femeile se prind cu ei în horă și cu toții jocă de se sguduie biserică.

În Franca serbătoresc nascerea lui Isus mai e obiectul unor manifestații foarte curioase, care amintesc câte-va obiceiuri pă-

protopopul din Deag, ar fi fost înrolat și între mulți rîniși trimiși, s'ar afla în spitalul din Deva. M'a rugat să merg cu el să cercetăm. Am mers, că nu era departe dela otelul unde eram incuartați. Erău în acel spital ca 200 de feciori, care cu mîna ruptă, care cu capul legat, care cu grumazul tăiat. Am sciricit după cel căutat, der n'am căpătat nici un rîspuns favorabil, ne-am întors la otelul, unde am mai re-trecut între pahare cu băieșii noștri, apoi ne despărțirăm emoționați unii de alții, căci petrecusem în Săcărîmb trei luni de dîi și ne era ca adoptiva noastră patrie.

Cînd era pe la apunerea soarelui, sosi din Hunedora cărașul și a tras cu căruța sub un șopru. De cealaltă parte, sub alt șopru, erau mai multe căruțe și nisce omeni cu ismene largi, cu pălării ciardase, der vorbeau romănesce. M'am alăturat de ei și i-am întreat de unde sunt. — „Din Arad”, m'eu rîspunseră. — „Cu cine ați venit?” — „Am adus nisce domni.” — „Ce-i pe acolo, nu se aude ceva mai bine?” — „Vai de noi Români, suntem prăpădiți, suntem siliți să ne batem cu frații de un sînge, să ne omorim unii pe alții și să ne mistuim. Ungurii s'au întărit tare”. Eu în-

tăream, că se va întorce rota și cu obeada cei frînta de-asupra, ei însă rămăneau pe lângă părerea lor.

Cînd era pe însurat, au intrat în ograda otelului ca 15—20 de husari, injurau de „Maria” și „Krisztus”, că nu se mai pune capăt acestui resbel, că s'a saturat tot omul de omenie de atîta măcel, numai domnii cei mari nu. Ei b_eu și mîncă, der nu dau față cu inamicul; Kossuth fost'ar fi perit în mumă-sa, că numai el a pornit acest măcel! Astfel era limbajul călăreților unguri.

Le-a dat ofierul ordin, ca la 2 ore după meșul nopții să fiă gata a pleca la Oraștie. Noi ne-am culeat în căruță, husarii pe la 2 ore și-a început aceleași injurături și au pornit.

După-ce s'a făcut bine ziua și cărașul și-a adăpat caii, am plecat și noi, și peste podul Simeriei (pe care acum l'am vîdînt întăia oră, unde dicea cătana de țigan în Pichis, că m'a vîdînt luptându-mă în șirurile Ungurilor) prin Cămpul pînei, loc istoric, am ajuns pe la 8 ore în Oraștie, unde am tras la un otel, am dejunat, apoi am eșî în piață să mergem la comanda

pietei să ni-se vidimeze pașapórtele — ceea- ce s'a și întemplant.

Era ziua verde, piața era cuprinsă de cătane, cît regulați, cît și feciori de Săcui în hainele lor, pe cari cunoscîndu-i de pe portul lor, că sunt din părțile noastre de pe Niragiu, m'am apropiat de ei și i-am întreat, cari de unde sunt.

Dela Oraștie am plecat și cam la 10 ore am ajuns în Sebeșul săsesc la un otel, unde erau ca 60 de Polecîi prizoneri, cari se preumblau prin curtea otelului. M'am aședat în căruța la umbră, și peste puțin a intrat sub șopru un căruț lângă căruța noastră cu un ofier îmbrăcat în mundur unguresc. M'eu salut și-l resalut. El nu se scobori din trăsura. Figura lui îmi veni foarte cunoscută. Avea cu sine un fecioraș român îmbrăcat în hainele sale cămpenesce, pe pâlărie petea tricoloră ungurescă. Eșînd la portă, m'eu scobor din căruț și mergînd la el îl întreat, că de unde-i. — „Sunt din Sănger de pe Cămpie, m'au înrolat și sunt servitor D-lui ofier Czece, care a fost ofier împărătesc cînd au luat Ungurii Sibiuul a fost rînit și i-s'a tăiat piciorul”. Acum eram în clar. Cînd am mers în Octobrie în Mediaș cu protopopul Stefan Moldovan,

acel ofier Czece ne-a anunțat la majoruș Cloocianu. Atunci era în montur austriac, acum însă în montur unguresc. În căruța și-a luat și prîndul, se vedea, că are dureri, căci făcea grimase de multe-ori. M'am bucurat de această descoperire.

Popa din Ernuteț era dus în piață. După-ce s'a reintors și i-am enarat, se tot mira cum m'eu pot ocupa cu astfel de lucruri. După amiață au vizitat pe oficerul Czece mai mulți domni din Sebeș și afirmău că cît mai curînd va sosi Bem și va cuprinde cetatea Alba-Iulia, că au tun, în care intră glonț de 18 punți; numai cînd l'au adus dela Sibiu, au dat într'un loc noroios și nu l'au putut scote; acum însă vor merge cu 16 boi, și scoțîndu-l, cu acela vor sdrobi totă cetatea și o vor lua (eu am vîdînt tunul din sus de Pian). — „Bine, dîse Czece, eu însă v'eu spun, că asta nu se va întempla, căci Bem decă n'a fugit până acum, el cît mai curînd va fugi”. — „Ah, asta nu se pote”, afirmară respectivii și se depărțară ca plouați. Cu un tun, deși mare, ce să faci la o cetate ca Alba-Iulia?! Însă omeni ilusionați și descreați, așa rațio-năză.

gănesci. Cu o di înainte de Crăciun, în loc să ajuneze lumea, mănâncă foarte mult. Masa se întinde înaintea căminului și e împodobită cu sâchii și cu frunze de oliv, păstrate în decursul anului anume pentru sfintele sărbători. Înaintea de a se pune omeii la masă, ei bine cuvinteză focul. Cel mai mic băiat din casă ingenunchiază înaintea focului și-l roagă (vorbele i-le dictéază tată-său, séu mă-sa), ca să încaldecă în timpul iernii picioarele degerate ale micilor orfanți și ale bătărilor infirmi, să-și răspandescă lumina și căldura în toate colibe prolețarilor, să nu prefacă în cenușă casa muncitorului sorman, nici corabia aceluia, care cutreeră întinșurile mărilor.

Apoi bine-cuvinteză focul, stropindu-l cu vin fierț. După aceea familia se pune la masă. Pe urmă membrii familiei petrec cântând cântece religioase până la miezul nopții, când se duc cu toții la biserică.

Nóptea de 24 spre 25 Decemvre e o adevărată sărbătoare în Franca de sud. Săraccii cutreeră strădile cerșind și cântând cântece bisericesci. Băeții le aruncă de pe ferestri gologani, pe cari îi pun însă în plicuri, ér de plic agată o luminare aprinsă, ca să se vadă unde cade milostenia.

La noi la Români în nóptea ajunului de Crăciun, cete-cete de copii — pe vremeurile vechi mergeau la prietini lor chiar boerii și cocónele, de glumeau strigând pe la ferestre: bună diminéța la Moș ajun! — merg din casă în casă, pe unde zăresc lumină, cântând în cor:

„Bună diminéța
„La Moș-ajun,
„Intr'un ceas bun,
„Ne dați, ori nu ne dați?”

Nu sunt covrigii, nici nucile ceea ce-i ademenește, nu ceea ce li-se dá îi umple de bucurie, ci lucrul în sine e plin de farmec, ér ceea ce iau, sunt numai semne că au fost și-au vestit pe sub ferestrii sosirea lui Moș ajun.

Și pe când ei strigă pe sub ferestrii, alți copii mai mici tresar din culcușurile lor și ascultă cupriși de mirare. Acum nu mai e departe, e pe aci prin apropiere Moș-Crăciun cu sacul plin de daruri în spinare!

Vin a doua di cei cu icóna. Éta, copilul purtând icóna pe basma, ér în urmă și dascălul.

Intră din casă în casă și-i dai darul. Dér gerul e aspru, căci a trecut de mędă-nópte, vęntul sufliá par'că te înțepă. Dorile încep a-se arăta la răsărit, ziua Crăciunului a sosit. După slujba dumneșcescă copiii ies la ghaia, séu la sãniș, tinerii plęcă la petrecere, ér bętrãni stau de vorbă pe la casa cutării prietini vechi. Pe la casele unora se aud lăutari cobzãind; dela alții au luat copiii pórtã, ori sãnia cutãruia și au dus-o în ripa din vale, să se dea de a sãnișul. Toți își uită grijile la sfintele sărbători. Dér și aceste trec repede, căci ci-cã, dițele de bucurie sunt mai scurte, ca cele de necazuri.

În întâia sérã a Crăciunului numai că auți pe strade strigând și cântând cât îi lasă gura:

Stéua spre răsărit strălucese,
Stéua împératului se ivesce.
Stéua cu rađe marí luminézã,
Sfãnta nascere adeverezã,
Cã s'a nascut ađi cel prea vecinic
Mesia Christ cel prea puternic...

Și éta, un grup de 3—4 copii trec ca să-ți dicã:

Cine poftesce
Stéua luminósã
Și frumósã.

Copiii alergã la feręstrã, se 'ndesue și dau perdéua la o parte, ca să vadã și ei, ba mai ales ei.

E frumósã și stéua, de tot frumósã; ei trebuie neapãrat s'o vadã mai de aprópe.

În sfirșit vine și Vifeimul și Irodii. În capul tuturor merge Irod cel strajnic, cu sabia scósã și cu Baltazar, Melchior și Gaspar, trei crai dela răsărit, însoțiți de ánger, cioban și soldați, cu toții îmbrăcați în haine cu fir și craii cu coróne aurite. Tótã lumea îi primesce cu inima deschisã

în casele lor, în care intrând încep a cânta cu cuvintele:

Mãrire 'ntru cele 'nalte
Tóte stelele să salte,
Salte cerul și pãmęntul,
Sã laude tot cuvęntul.
Intru cei de sus mãrire
Și pe pãmęnt páciuire,
La toți ómenii să fie
De acum până 'n vecie!

Și așa se petrece de sfintele sărbători, cu tradiționalul purcel pe masă, cu colacul rumen la față înaintea sticlei cu vin, care nu trebuie să rămăe plină în cele 3 dițe.

Și tot ce e creștin: sérac și bogat, mare și mic, e pus pe chef și veselie, pe înfrățire și danie.

Credințe populare.

Din ce s'a făcut porcul, séu pentru-ce nu mănâncă Jidovii carne de porc?

I.

Scim, că Jidovii în cea mai mare parte a lor, nu au avut ochi să vadă pe Christos.

Mai scim, că Christos nu se feria a intra cu tóte acestea în casele lor. Scim apoi și aceea, că în urmă Jidovii nu au vrut să cunósca pe Christos de Mesia adevărat, pentru-cã nu a întemeiat din nou împărăția lui Israil, împărăția lumescă, care au avut-o Jidovii sub Solomon și David, căci ei acesta o așteptau și o așteptã și ađi dela Mesia lor, pe care cu vreme de plóie îl întęmpinã cu ferestriile deschise, ca cu atât mai ușor să li-se póta víri în casã. Ei bine.

Lásate acestea înainte, să trecem înapoi.

Intrase Christos odatã la cutare jidov d'al de pãnura ástora, și acesta avęnd sã-l ispitéscã, înainte de-a fi intrat Christos în casã, își ascunse muiera sub o postavã (covatã) și... după-ce Christos a intrat în casã și și-a făcut închinãciunile obicínuite la neamul jidovesc, fãtãrnical il ispitesce dicęnd: „Atunci te-diã cunósce eu pe tine, fiul lui Iosif, de Mesia adevărat, decã imi vei sci tu spune, ce este sub postavã.”

Christos, (fără a se gândi o clipitã mãcar) dicę: „o serófã cu 7 purcei.”

„Sciam eu, că tu ești un mincinos și amãgitor”, dicę Jidovul ridęnd și răsucindu-și paișlele. „Vedí! așa se prind minci-noșii.”

„Ridicã postava”, grãescce Christos.
„O ridic bucuros”, dicę Israelitul. Ci cum o ridicã, numai ce iese de sub postavã un serofoiu, mai mare dragul, cu 7 purcei după ea.

Éta din ce s'a făcut porcul.
De-aciã apoi tãlcuiala: pentru-ce nu mănâncã Jidovii carne de porc.

Da cum amar s'o mănće, când porcul s'a făcut din ei.

Auđitã în Farnaș. Koevary.

MULTE ȘI DE TÓTE.

O operație extraordinarã.

La Mineapolis o femeie tinērã își perdue în interval de câțã-a ani ambiu ochii. Starea sa de orbire complectã dura deja de cinci ani, când un chirurg din localitate avú ideia să înlocuiascã părțile bolnave ale ochilor ei prin părțile corespundétore ale ochilor unui epure. Opt dițe după acesta tiněra femeie își recępãtã vederea, ceea-ce uimi până și pe chirurg, care nu făcuse decãt o încercare, fără ca să se gândescã la un succes.

*

Cãlãul frances la pensie.

Cu începerea dela 1 Ianuarie st. nou Deibler, executorul celor condamnați la mórte din Franca, a fost scos din funcțiunile sale și pus la pensie. Deibler este astãdi în vęrstã de șapte-deci și trei de ani. El și-a îndeplinit meseria cu aceeași siguranță și sânge rece până în momentul retragerii lui la pensie și cuțitu-i ucigãtor s'a lãsat pentru ultima datã la Bourg asu-

pra gâtului vestitului omoritor Vacher. Succesorul lui Deibler în acestã desgustátore meserie este chiar fiul séu mai mare în vęrstã de trei-deci și cinci de ani.

*

Résboiul viitorului.

Mulți ómenii și-au sfãrmat mintea să arate cum va fi viitorul résboiú, ce pustiiri va cauza și ce urmãri va avé. În privința acesta s'a publicat de curęnd în Varșovia o carte a profesorului Ioan Bloch, care se ocupã cu întrebarea acesta și prin date numerice aratã grozãvenile viitorului résboiú. Se dicę, că cetirea acestei cărți l'ar fi îndemnat pe Țarul Rusiei a începe acțiunea de pace. Cartea cuprinde urmátorele desvéliri interesante:

Technia armelor a înaintat dela 1870 încóce foarte mult. Calibrul lor devine tot mai mic, prin urmare tot mai multe cartușe va puté duce cu sine soldatul, care prin arma de ađi póte sęvęrși o pustiire de 40 ori mai mare, decãt cu arma, ce i-s'a pus în mână la 1870. Atunci la 1600 pași glonțul nu putea gãuri scãfãrliã unui om, pe când cu pușca de ađi póte sfredeli la distanță de 3500 de pași cel mai puternic os de animal. Șrapnella dela 1870 se spãrgea numai în 37 părți, cea de ađi însé esplodezã în 340 bucãți.

Viitorul résboiú va seca în mare măsurã puterea economicã și socialã a tuturor națiunilor. Rusia, în virtutea mãrimii, a solului și a climei sale, va avé cele mai mici pagube. Flota puternicã a Angliei o póte apóra ce-i drept în contra nãvãlirii inimicului, însé corãbiile acestuia pot sã-i primejduescã comerciul, industria, dér mai ales articuli de hranã. Situație mai bunã are Germania și Italia, fiind-cã aceste pot sã trãescã cu cereale din stręinãtate. Austria peste tot nu este avisatã la stręinãtate.

Résboiul viitorului va costa într'o singurã pe di: pe Germania 25,500,000, pe Austro-Ungaria 13,040,000, pe Italia 12,810,000, pe Franca 25,540,000, pe Rusia 28,000,000, franci. Adecã pe tripla alianțã 51,350,000, pe dupla alianțã 53,540,000 de franci într'o singurã di.

A eșit de sub tipar, și se póte procura

CĂLINDARUL PLUGARULUI

dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov, Prețul a 25 cr. (cu posta 30 cr.) (Vendétorii primesc rabatul cuvenit.)

Noul cãlindar, întocmit anume pentru trebuințele poporului nostru — înafãrã de partea calenderisticã, cu tęgurile, semnele timpului, diferite povețe economice pentru fiã-care lunã și alte multe, — cuprinde încã un bogat material cu articuli prețioși din sfera plugãritului, grãdinãritului, a economiei de vite, a economiei casnice etc.; apoi din istoria lumii, poesii de dragoste, eroice și glumețe de cei mai renumiți scriitori ai noștri; articuli și povețe pentru păstrarea sãnătãții și averii etc. La fine urmézã diverse, glume și anuțuri. Pe pagina primã se aflã portretul nemuritorului Simion Bãrnãușiu, ér în text o frumósã biografã a lui. Doritorii de-a avé acest cãlindar să se grãbescã a și-l procura mai de timpuriu, ca să nu pãtescã ca anul trecut, când mulți și-l'ar fi procurat, dér nu mai aveau de unde, căci se vęndu-se tóte esemplarele.

Cãlendarul sęptemãnel.

DECEMBRE. are 31 dițe. ANDREA.

Dițele	Cãlend. Iul. v.	Cãlend. Gręgor.
Dum	27 † Sf. Arc. Stefan	8 Severin
Lunã	28 22 mii m. d. Nied.	9 Iulian
Mãrți	29 C. Melania	10 Paul erem.
Mer	30 S. m. Anisia	11 Higin
Jo.	31 Pr. 14 mii ucif.	12 Ernest
Viner	1 † Anul n. Sf. Vas.	13 Hilarius
Sãm.	2 P. Silv. p. Rom.	14 M. Felix

Domnii abonenti, cari încã nu și-an reînóit abonamentul, să binevoiescã a-l reînói neamãnat, ca să nu li-se întrerupã regulata espedare a diarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvãniei.”

Bursa de mãrfuri din Budapesta.
din 2 Ianuarie n. 1899.

Sãminte	Cuantitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
		dela	pãnã
Grãu Bãnãțenesc	80	10.55	10.60
Grãu dela Tisa	80	10.75	10.30
Grãu de Pesta	80	10.70	10.75
Grãu de Alba-regala	80	10.75	10.80
Grãu de Bãoska	80	—	—
Grãu ung. de nord	80	—	—
Grãu românesc	80	8.60	8.65

Sãminte vechi ori noue	soiul	Cuantitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	pãnã
Sęcãrã		70-72	8.25	8.80
Orz	nutreț	60-62	6.10	6.40
Orz	de vînars	62.64	6.70	7.50
Orz	de bore	64.66	7.70	8.80
Ovės		39.41	5.70	6.05
Cucurus	bãnãț.	75	—	—
Cucurus	altã soi	73	—	—
Cucurus	"	—	—	—
Hirișcã	"	—	—	—

Produse div.	S oi ul	Cursul	
		dela	pãnã
Prețul pe 100 chilogram.	Sem. de trif.	Luternã ungar.	46.— 56.—
	—	transilvanã	—
	—	bãnãțenã	—
	—	roșiã	41.— 44.—
	Oleu de rap.	rafinat dupla	—
	Oleu de in		—
	Uns. de porc	dela Pesta	54.— 55.—
	Slãninã	dela țérã	46.— 47.—
		svęntatã	53.— 54.—
	Sçu		—
	Prune	din Bosnia în buți	8.— 8.25
	Lictar	din Serbia în saci	7.— 7.25
		slavon nou	13.50 14.—
	Nuc	bãnãțenesc	11.50 12.—
		din Ungaria	
	Gogoși	unguresci	
Miere	sãrbesc		
	brutã		
Cearã	galbinã strecuratã		
	de Rosenau		
Spirt	brut		
	Drojdiuțe de spirt		

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Ianuarie 1899.

Renta ung. de aur 4%	120.95
Renta de coróne ung. 4%	97.90
Impr. cãil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.30
Impr. cãil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.40
Oblig. cãil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.20
Bonuri ruralã ungare 4%	95.0
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	159.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.—
Renta de argint austr.	101.65
Renta de hãrtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.35
Losuri din 1860.	140.20
Acții de-ale Bãncei austro-ungarã	936.—
Acții de-ale Bãncei ung. de credit.	389.50
Acții de-ale Bãncei austr. de credit.	362.10
Napoleoniori	9.54 1/2
Mãrfi imperiale germane	58.92 1/2
London vista	120.40
Paris vista	47.77 1/2
Rente de coróne austr. 4%	101.80
Note italiene	44.27 1/2

Cursul losurilor private

din 30 Decemvre 1898.

	cump.	viuș.
Basilica	6.70	7.—
Credit	201.75	202.75
Clary 40 fl. m. c.	60.75	61.75
Navig. pe Dunãre	170.—	180.—
Insruck	31.—	31.—
Krakau	27.50	28.50
Laibach	24.25	25.25
Buda	63.25	64.25
Palffy	63.50	64.50
Crucea roșie austr.	19.40	20.—
dto ung.	10.40	11.10
dto ital.	11.30	11.90
Rudolf	25.—	26.—
Salm	86.75	87.25
Salzburg	29.25	30.25
St. Genois	84.50	85.—
Stanislau	51.—	55.—
Trisitine 4 1/2% 100 m. c.	165.—	—
dto 4% 50	73.—	—
Waldstein	60.—	64.—
dto de 19 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	123.30	123.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Ianuarie 1899.

Banona rom. Cump.	9.46	Vënd.	9.48
Argint român. Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Napoleon'orl. Cump.	9.51	Vënd.	9.54
Galbeni Cump.	5.65	Vënd.	5.70
Ruble Rusescoi Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărc germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turoesci Cump.	10.72	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 1 Ian. de 34,834 capete, la 2 Ianuarie au intrat 640 capete și au eșit 581 capete rămânând la 3 Ian. un număr de 34 893 capete.

Bursa de București.
din 30 Decembrie n. 1898.

Valori.	Do. bancă.	Scad. cup.	Cu banf gata.
Re. română perpetuă 1876	5%	Apr.-Oct.	100—
Renta amortisabilă	5%	„	101.—
„ (Impr. 1892)	5%	Jan.-Iul.	102.—
„ 1894 int. 6 mil.	5%	„	102.—
„ (Impr. de 32 1/2 mil.)	4%	Apr.-Oct.	93 1/2
„ (Impr. de 50 mil.)	4%	Jan.-Iulie	94.
„ (Impr. de 274 m. 1890)	4%	„	94.—
„ (Impr. de 45 m. 1891)	4%	„	94.—
„ (Im. de 120 mil. 1894)	4%	„	94.—
„ (Im. de 90 mil. 1896)	4%	„	93.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	—
(big. Casei Pensiunilor fr. 30)	10	„	—
Oblig. comunei București 1888	5%	Jan.-Iul.	—
„ din 1884	5%	Mai-Nov.	—
„ din 1888	5%	Jan.-Dec.	—
„ din 1890	5%	Mai-Nov.	—
Scrisuri fonciare rurale	5%	Jan.-Iulie	102 1/8
„ urbane Bucurest.	5%	„	92 3/8
„ lași	5%	„	98 3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„	95.—
„	7.8	„	—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—
Banca Naț. ult. div. 86.—	500	intr. v.	2575
Banca agricolă	500	150 v.	382.—
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	intr. v.	465.—
Nationalis de asig. ult. div. 43 lei	200	„	515.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. lei 15	250	„	93.—
Soc. Rom. de Hartie ult.	100	„	—
„ Patria Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	„	—
Soc. rom. de petrol em. u. d. 0	200	„	—
„ 2 em. u. d. 0	100	„	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	„	„	—
„ Bistrița soc. p. f. hârtii 30	„	„	—
Societ. p. const. de Tramways	„	„	—
2) franci aur	„	„	—

SCOMPTURI:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
A vansuri pe efecte	6%	Petersburg	4%
Casa de Depuneri	5%	Berlin	5%
Londra	4%	Belgia	4%
Viena	5%	Elveția	4%

Foulard-Seide 65 kr.

bis fl 3.35 per Meter — japanesische, chinesishe etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 45 kr. bis fl. 14.65 per Meter — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An private** porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.

G. Henneberg's Seiden-Fabriken
2 (k. u. k. Hofl.), Zürich.

PUBLICAȚIUNE.

Nr. 8486 - 1898.

referitoare la așternerea fasiunilor dărei de câștig de a 3-a și a 4-a clasă și a celorla după darea cametelor, după capitalii și capitaliilor pasive.

a) Referitoare la darea de câștig de a 3-a clasă.

Spre scopul evaluării dărei de câștig de a 3-a clasă, pentru anii: 1899, 1900, 1901, se provoacă toate acele partide, cari posed o afacere seu întreprindere supusă dărei, mai cu seamă toți comersanții, meseriașii, cari lucră cu calfe, medici, advocați, ingineri etc. de a lua în primire fără întârziere dela oficiul orașenesc de dare formularele pentru fasionarea dărei de câștig de a 3-a clasă.

Fasiunile aceste, provădute cu datele corăspundătoare, au de a se așterne cel mult până în 20 Ianuarie 1899 oficiului orașenesc de dare.

b) Referitoare la darea de câștig de a 4-a clasă.

Partidele obligate la solvirea acestei dări, precum toți funcționarii publici comunalii, acei bisericești, acei dela diferite societăți și în fine acei privați, cari au o lătă permanentă, o pensiune, gratificațiune seu rente, în fine toți conducătorii de afaceri, administratorii, comptabili, cassarii etc., cari capătă peste 40 fi. lătă lunară, se provoacă de a-și lua dela amintitul oficiu de dare în primire formularele pentru fasionarea referitōrei dări așternându-le. provădute fiind cu datele recerute până în 31 Ianuarie 1899 aceluiasi oficiu.

c) Referitoare la darea cametelor de capitalii și rente.

Acele partide, cari au camete după pretensiuni de capitalii, se provoacă, ca spre scopul statoririi dărei după camete, se-și ia îndată în primire referitōrele formulare de fasionare dela oficiul orașenesc de dare, reaşternându-le, provădute fiind cu datele corăspundătoare, cel mult până în 15 Ianuarie 1899.

Tot aceeași dispozițiune valorază și pentru persoanele, cari au rente, precum și acei proprietari de mori și dârste, cari suportă inșiși această afacere, ci au aceste obiecte date în arendă, prin urmare cari sunt obligati la fasionarea arendeii.

d) Referitoare la fasionarea datoriuilor de pe realitati.

Acei proprietari de casă și realitati, a căror realitati sunt ingreu-

nate cu datorii, se provoacă de ași lua în primire dela oficiul orașenesc de dare referitōrele formulare pentru fasionare, și provădându-le cu datele corăspundătoare, se le reaşternă aceluiasi oficiu până în 31 Ianuarie 1899. După 31 Ianuarie 1899 până în 15 Februarie 1899 sunt a se așterne fasionile prin cereri scripturistice. în aceste petitiuni este de a se motiva prin o împrejurare plausibilă întârzierea așternerei fasioniei.

Fasiunile așternute după 15 Februarie 1899 nu se iau sub nici o împrejurare în considerațiune.

Brașov, în 31 Dec. 1898.

1-2. Oficiul de dare orașenesc.

PUBLICAȚIUNE.

Nr. 117-1899.

Se provoacă toți posesorii de câni de pe teritoriul orașului Brașov, ca spre scopul conscrierii cânilor de an. 1899, se ia dela oficiul orașenesc de dare până 20 Ianuarie a. c. în primire foile de însinuare, și provădute cu datele recerute, se le așternă aceluiasi oficiu, cel mult până în 28 Ianuarie a. c.

Pentru acei posesori de câni, cari nu pot scrie, se provăd foile de însinuare, pe temeiul informațiunilor lor verbale, de cătră oficiul orașenesc de dare cu datele recerute.

Acei, cari în decursul anului ajung în posesiunea unui câne, se îndatorază, ca pe baza fōiei de însinuare se arate în decursul a 3 zile oficiului orașenesc de dare, că posed câne.

Intrelăsarea însinuării cânilor se pedepsece, în sensul statutului de câni, cu pedepsa dela 50 cr. până la 50 fl., seu cu arestul corăspundător.

Brașov, 3 Ianuarie 1899.

191.1-2 Oficiul de dare orașenesc.

Anunț.

În comuna Cristian (lângă Brașov), la poziție acomodată pentru ori ce felu de întreprindere (Strada principală Nr. 24), se află de vânzare din mână liberă: o casă frumoasă și solidă (parter înalt), zidită după sistemul nou, nu de mult, constatatăre din mai multe camere spațioase; și bine întocmite, cu pivniță mare, curte spațioasă cu 2 grădinițe

de flori, ori legume, 2 grajduri și cu o șură spațioasă; ér în dărătul acesteia cu grădină de pomi de preste 400 de stăngini □, bine cultivată tot cu pomi tineri (dela 15—20 de ani) și soiuri alese.

Doritori au a-se adresa proprietarului **Stefan Popovici** în Brașov (piața Prundului Nr. 13)

B-3.

ASTHMĂ,
Suferințe de pept, tusă,

cum și toate bōlele, catare de ale canalului de respirație, gâtlegiū. plămâni, greutate de respirație, asthmă, flegmă, tusă măgărescă, răgușelă, gâdilitură la gât, început de tuberculosă se pot depărta mai bine și mai ușor cu întrebuințarea renunitului și după prescripția medicală preparat și recomandat **Ceaiu Sf. George**, un pachet à 50 cr. și praful care aparține ceaiul prafu Sf. George, o cutie à 50 cr., împreună cu prescrierea întrebuințării.

Succes se simte după câteva zile. Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. La trimitere cu poșta 20 cr. mai mult, pentru pachetare și expediare.

Tote comandezle sunt a se adresa

direct la **St. Georg's-Apotheke,**
Wien, V/2, Wimmergasse 33
Se se trimită prețul înainte cu mandat postal.

WERTHEIM-
MAȘINI de cusut.

Recunoscute ca fabricațiunea cea mai bună, construite după sistemul cel mai nou, pentru familie și industriași.

Cereți prețul curent și mostre cusute
30 de zile timp de probă. 5 ani garanție. Ori ce mașina, care în durată de 30 zile nu se va dovedi de bună, o primesc înderet pe spe-sele mele.

Mașină de picior braț înalt preț redus fl. 35.50
Relații directe cu publicul, fără agenți, Vânzare cu prețul jame-tate, ca cel obișnuit, pentru fabricația primă.

Cunoșceți deja Wertheim-Triplex
(Patent nou.)
Casa de export
mașini de cusut STRAUSS
Wien, Margarethenstrasse 12. dt.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cută este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pânțee, în contra căroei și a crelei la stomach, constipațiune cronice, suferinței de ficat, congestiune de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bōle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutii originale sigilate l fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătōrescā.

Franzbrantwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutare și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbrantwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca un remediū popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de gōdină și reumatism și a altor urmări de rēcōlā. Prețul unei sticte-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodu cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistu A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.
Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kelleman și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Firmă fundată în anul 1833.

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, ciador-nice de buzunar elvețiane, assortiment forțe frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofi, argintărie Alyana 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nicket, aramă pe cale electrică.

Tōte reparaturile ce cad în bransa de sus, se eșecută ieftin și prompt.

— Gravuri în pētră și metal. —

Specialitate: Confeccionare de obiecte bisericesci și anume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment forțe frumos.

Obiecte bisericesci.